SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1228

av Sten Bergheden (M)

Stärk äganderätten och lantbrukets möjligheter att även fortsatt kunna bygga ekonomibyggnader utan någon lovplikt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jord- och skogsbrukets ekonomibyggnader även fortsättningsvis ska ha en stark och tydlig särställning i plan- och bygglagen samt att nya regler inte ska leda till ökad bygglovsplikt eller ökade inskränkningar i byggandet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förtydliga plan- och bygglagen så att kommuner och länsstyrelser inte genom omfattande områdesutpekanden kan inskränka undantaget för jord- och skogsbrukets ekonomibyggnader eller försvaga äganderätten på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver ett starkt jord- och skogsbruk och en levande landsbygd. Regelverk som rör byggande på landsbygden måste därför utformas så att de underlättar investeringar och utveckling, inte skapar nya hinder, längre processer och ökad osäkerhet.

De senaste förändringarna i plan- och bygglagen kan riskera att kommuner missbrukar lagen och den riskerar att ge kommuner och länsstyrelser ett alltför stort inflytande över byggandet på landsbygden.

Genom att peka ut stora områden som särskilt värdefulla bebyggelseområden kan myndigheter i praktiken införa en utökad lovplikt som träffar även jord- och skogsbruksfastigheter som saknar koppling till de kulturhistoriska värden som utpekandet avser att skydda. Det finns en risk att kommuner i sin iver att utöka kulturmiljöområden pekar ut betydligt större områden än vad som är nödvändigt. Konsekvensen blir att lantbrukare och markägare får svårare att utveckla sina verksamheter, uppföra nya ekonomibyggnader och göra de investeringar som krävs för ökad produktion, bättre arbetsmiljö och förbättrad konkurrenskraft.

Det har under lång tid funnits ett undantag från bygglovsplikten för jord- och skogsbrukets ekonomibyggnader. Syftet har varit tydligt: att inte belasta de gröna näringarna med onödig byråkrati. Om kommuner genom omfattande områdesutpekanden i praktiken kan kringgå detta undantag riskerar lagstiftningens ursprungliga intention att helt sättas ur spel. Landsbygden behöver färre hinder, inte fler. Sverige står inför stora utmaningar när det gäller livsmedelsförsörjning, energiberedskap och konkurrenskraft. Då måste lagstiftningen underlätta investeringar i jord- och skogsbruket, inte skapa nya tillståndsprocesser och ökade kostnader. Äganderätten är en grundläggande princip i ett fritt samhälle. Markägare och lantbrukare måste kunna lita på att nya regler inte steg för steg begränsar möjligheten att använda och utveckla den egna fastigheten. Kulturhistoriska värden ska självklart värnas, men skyddet måste vara proportionerligt och får inte användas som ett verktyg för att införa generella begränsningar över stora delar av landsbygden, och lantbrukets och skogsbrukets ekonomibyggnader måste även fortsättningsvis vara helt fria från bygglovsplikt.

Regeringen bör därför se över och förtydliga lagstiftningen så att jord- och skogsbrukets ekonomibyggnader även fortsättningsvis ges ett starkt skydd mot utökad lovplikt samt säkerställa att kommuner och länsstyrelser inte kan använda alltför omfattande områdesutpekanden för att försvaga äganderätten eller försvåra utvecklingen av svenska lantbruk.

Sten Bergheden (M)